

Svět má tři Mekky komiksu: frankofonní, japonskou a americkou. Přesto se čas od času objeví komiksově překvapení z jiné země. To je případ řeckého titulu **LOGIKOMIKS**.

Když se matematika stává detektivkou

Repro: kniha

Zdánlivě nenápadný titul dobývá svět – ve Spojených státech se ho prodalo během dvou měsíců přes pětaticet tisíc a po celém světě víc než půl milionu výtisků. Název je výstižný, jde skutečně o komiks o logice. A také matematice, filozofii a historii. Vypráví totiž příběh geniálního logika a filozofa Bernarda Russella, který dodnes znal jen omezený okruh intelektuálů.

Tvůrci komiksu, autoři námětu a scénáře Apostolos Doxiadis a Christos H. Papadimitriou, Russellovu teorii zjednodušili a historii nepatrně ohnuli, aby bylo téma přístupné i čtenářům bez vysokoškolských titulů. Česky knihu vydává nakladatelství Dokořán.

Vlastním nákladem

Russell napsal mezi léty 1901 a 1903 spis Principia Mathematica, v podstatě sémantické vysvětlení faktu, že $1 + 1 = 2$. Jenže tuhle lapidární rovnici, o níž nepochybujeme, vysvětloval autor tak složitě, že nakladatelství nenašlo pro vydání knihy redaktora, který by byl schopný výklad sledovat. Nakladatel získal dojem, že pokud si knihu nikdo nepřečte za peníze, nedá nikdo peníze za to, aby si ji mohl přečíst. Proto musel Russell se svým kolegou Alfredem Northem Whiteheadem spis nakonec vydat

vlastním nákladem. Stali se díky němu celebrity v matematických kruzích – i když řada teoretiků s nimi nesouhlasila. „Zabili dvě mouchy jednou ranou, spis zničil jak logiku, tak teorii množin,“ nechal se prý slyšet francouzský matematik Henri Poincaré.

Překreslená do komiksu jsou však Principia Mathematica spíš fascinujícím dobrodružstvím než nudným sumářem výroků a poslušností. „Chci metodu, jak se dobrat poznání! Chci najít cestu ke skutečnosti. Tomuhle blábolení že říkájí filozofie?“ rozčiluje se mladý Russell a v několika bublinách shrnuje dějiny filozofie na základě přístupu ke hmotě, idejím, vrozeným či získaným mentálním pojmům a poznatelnosti bytí. Mezi matematikou a filozofií pak objevil vědu, která ho uhranula. Jak to, že o ní neví? ptá se na logiku, a odpověď je příznačná – protože filozofové ji považují za matematiku a matematici za filozofii.

Nejde však jen o vědu a její teorii a historii. I Russell měl své city, manželky a děti. I když matematický happy end se nekoná: Kurt Gödel, mladý rakouský matematik, nakonec Russellovi i celému světu dokázal, že v matematice vždycky zůstanou nezodpovězené otázky, na které logika nenajde odpověď.

KLÁRA KUBÍČKOVÁ

